

Sommerfugle i Hillerød Kommune 2022

- en undersøgelse af 16 lokaliteter i Hillerød Kommune.

Rapport til: Hillerød Kommune

Udarbejdet af: Johanne Salomon Bak, Signe Wozniak
Kristensen og Bo Thyge Johansen
Januar 2023

Indhold

Baggrund	3
Metode	3
Resultater - overordnet	4
Artsgennemgang	6
PROJEKT VILD FLORA	9
Lokalitetsgennemgang	19
Skansebakken	20
Salpetermosen	21
Lille Lyngby Mose	22
Baunebakken	23
Skovbakken	24
Langebjerg Ås	25
Vittenbjerg Overdrev	26
Lykkesholm	27
Nørresø Mose, Gadevang	28
Hovmosen, Gadevang	29
Holtens høj v. Tulstrup (Bøgebakken)	30
Nordisk Lejrskole	31
Stenholt Mølle-engen	32
Skorstenen, Nejede Vesterskov	33
Store Høj, Solbjerg Sø	34
Karlebo Overdrev	35
Bilag 1 - Artsoversigt	36
Bilag 2 - datooverblik	37
Kortbilag 1 - udvalgte lokaliteter	38
Bilag 3 - Opsamling på tidligere overvågninger	39

Kolofon

Titel: Dagsommerfugle i Hillerød Kommune 2022 - en undersøgelse af 16 lokaliteter med Naturpleje i Hillerød Kommune.

Version: 3

Forfatter: Johanne Bak, Signe Wozniak Kristensen og Bo Thyge Johansen

Udgivelsesår: 2023

Rekvirent: Hillerød Kommune

Layout: Johanne Bak og Signe Wozniak Kristensen, Natur360

Fotos: Alle fotos er af Natur360 med mindre andet er nævnt. Bo Thyge Johansen (BTJ), Lars Andersen (LA). I parentes er angivet fotografens initialer som de benyttes i rapporten. For arter fotograferet i Hillerød Kommune er der angivet lokaliteten, for øvrige fotos er lokaliteten en anden dansk lokalitet, og ikke angivet.

Forside: Udsigten over lyng ved Baunebakken og dukatsommerfugl (Nordisk Lejrskole d. 27. juni 2022)

Tak til Lars Andersen for værdifulde supplerende oplysninger om dagsommerfugle og lån af billeder.

Baggrund

Dagsommerfugle og køllesværmere har vist sig at være særdeles gode indikatorer på og garanter for, hvorvidt en specifik naturpleje virker efter hensigten og om det givne formål med naturplejen opnås. Det er også en af årsagerne til at der gentagne gange er blevet foretaget overvågning/målettet eftersøgning af dagsommerfugle i Hillerød Kommune.

Sommerfugle overvågningen i Hillerød Kommune har været foretaget i årene 2014, 2018, 2019, samt 2022, på udvalgte lokaliteter, med tilføjelser og mindre ændringer fra år til år.

Lokaliteterne er blevet udvalgt på baggrund af den igangværende naturpleje der foregår på arealerne. Overvågningerne skal være med til at give et indblik i effekten af naturpleje indsatsen på lokaliteten, samt bidrage til et bedre overblik over biodiversiteten i Hillerød Kommune.

Metode

I forbindelse med overvågningen er der ikke foretaget en standardiseret eftersøgning. Der er i løbet af sommerfuglenes flyvetid, udvalgt dage med rimeligt vejr, ofte dage med lidt vind og med nogen til megen sol.

Lokaliteterne er blevet gået igennem langsomt, og sommerfuglene er blevet eftersøgt. Gennemgangen er foretaget ved at gå både på anlagte og slåede stier, samt rundt ude i vegetationen. Der er ikke gået efter et udlagt transekt, men derimod mere eller mindre tilfældigt.

For hver lokalitet er der noteret de observerede sommerfugle samt datoer for lokalitetsbesøgene.

Data er efterfølgende sat op i tabellerne vist i bilag 1 og bilag 2 og suppleret med artsfund registreret af andre privatpersoner på arter.dk, naturbasen (licens E18/2022) og dofbasen.

Femplettet køllesværmer, Nordisk Lejrskole d. 30. juni 2022

Resultater - overordnet

Samlet blev der i 2022 observeret 39 arter af dagsommerfugle og 4 arter af køllesværmere, på de 16 udvalgte lokaliteter (se bilag 1 for artsliste). På landsplan findes der ca. 70 arter af dagsommerfugle.

De 39 fundne arter af sommerfugle i hele kommunen spænder vidt i udbredelse på de 16 lokaliteter. Lille kålsommerfugl og græsrandøje er de mest almindelige i kommunen og observeret på samtlige lokaliteter.

Der er samlet set fundet lidt færre arter af sommerfug-

le i 2022, end i tidligere år. Køllesværmere kan variere en del i antal fra år til år, men der må dog generelt konstateres en artsnedgang i 2022 til sammenligning med 2014 og 2018.

Lystrupkæret er ikke besøgt i 2022, i stedet er lokaliteten Karlebo Overdrev inddraget i overvågningen.

Tabel 1 viser antallet af arter observeret på de 17 forskellige lokaliteter i henholdsvis 2014, 2018-2019, 2022 og i alt siden år 2000. Data i tabel 1 er suppleret med

Tabel 1. Antallet af arter fordelt på de i alt 17 lokaliteter i henholdsvis 2014, 2018, 2019 og 2022, samt det samlede antal arter fundet på lokaliteten siden år 2000.

Lokalitet	Antal arter i 2022	Antal arter i 2019	Antal arter i 2018	Antal arter i 2014	Antal arter siden år 2000
Skansebakken	30		26	21	38
Salpetermosen	18		18	25	30
Lille Lyngby Mose	23		15	14	33
Baunebakken	12		20	19	25
Skovbakken	12		20	18	25
Langebjerg Ås	17		24	18	32
Vittenbjerg	11		21	10	25
Lykkesholm	28		19	8	28
Nørresø Mose	12		6	10	20
Hovmosen, Gadevang	8		6		13
Holtens Høj	7		13		15
Nordisk Lejrskole	12		4		12
Stenholt Mølle-engen	5		11		16
Skorstenen, Nejede	7		10		15
Store Høj, Solbjerg Sø	19	20			22
Lystrupkæret		6			6
Karlebo Overdrev	7				7

fund fra arter.dk, naturbasen (licens E18/2022), dofbasen og personlig kommunikation med Erik Buchwald. Det fremgår, at flere lokaliteter har markant færre antal arter, end tidligere år.

De biodiversitetsmæssigt vigtigste lokaliteter i Hillerød Kommune, målt på det totale antal arter af sommerfugle siden år 2000, er i prioriteret rækkefølge, de arealmæssigt største lokaliteter, Skansebakken, Lille Lyngby Mose, Lykkesholm, Langebjerg Ås, Salpetermosen og Store Høj.

De mindre lokaliteter Nordisk Lejrskole, Skovbakken, Baunebakken, Nørresø Mose og Vittenbjerg har ligeledes stor betydning for biodiversiteten. Disse lokaliteter kan bl.a. virke som trædesten mellem større lokaliteter.

Den generelle tilbagegang af arter i Hillerød Kommune stemmer overens med en tendens på landsplan, hvor der er observeret en stor tilbagegang i arter siden 1950'erne, og givetvis siden 1800-tallet. I Gribskov har tilbagegangen været stor, så omkring en tredjedel af sommerfuglearterne helt er forsvundet.

Der har været en generel tilbagegang i antallet af fund af køllesværmere, men da de er kendt for at kunne variere ret markant i deres bestande fra år til år, vurderes tilbagegangen ikke at være andet end naturlige fluktuationer.

I denne undersøgelse har der udover fokus på dagsommerfugle, i mindre omfang været fokus på naturplejen på de enkelte lokaliteter. Det gælder den nuværende praktiserede naturpleje samt målsætningen med naturplejen.

Målsætningen med naturplejen, som bl.a. er hvilke arter naturplejen skal begunstige er beskrevet i rapporten "Naturplejeindsats på 14 Naturperler i Hillerød Kommune, april 2016".w

Dukatsommerfugl, Nordisk Lejrskole d. 27. juni 2022

Artsgennemgang

Dagpåfugleøje (*Inachis io*)

Dagpåfugleøje er en af vores mest farvestrålende sommerfugle, den hører til gruppen af takvinger. Den har en rødbrun grundfarve, pyntet med store øjepletter, hvis funktion er en advarsel til potentielle prædatorer.

Værtsplanterne er stor- og liden nælde, mere sjældent på humle.

Arten er relativt almindelig og observeret på 9 af lokaliteterne.

Admiral (*Vanessa atalanta*)

Admiral er en af Danmarks farvestrålende store takvinger og kendes ofte på dens meget baskende flyvestil.

Admiral lægger æg på stor nælde og fouragerer i de tidlige forårs måneder på blomster som rød hestehov, seljepil, mirabel, mælkebøtte og kristtorn.

Admiralen er relativ almindelig og blev observeret på 9 lokaliteter.

Stor kålsommerfugl (*Pieris brassicae*)

Stor kålsommerfugl kendes fra lille kålsommerfugl, på størrelsen, 50 - 64 mm. Oversiden er hvid med sorte aftegninger på forvinge spidsen. Hunnen har to sorte pletter på midten af forvingen.

Arten har en bred vifte af foretrukne planter, både vilde arter som løgkarse, strandkål, almindelig strandsennep og gul reseda, og haveplanter som tallerkenskækker, sommerfuglekarse og natviol.

En meget almindelig art der blev fundet på 14 lokaliteter.

Lille kålsommerfugl (*Pieris rapae*)

Hos lille kålsommerfugl er hannen hvid på oversiden med gråsort forvingespids. Hunnen er ofte hvid til lysgul, med kraftigere sort forvingespids og to sorte pletter fra forvinge til midt bagkant. Lille kålsommerfugl er 40 - 56 mm. Den kendes fra stor kålsommerfugl primært på størrelsen.

Arten lægger æg på strandkål, almindelig strandsennep, farve vajd, gul reseda og derudover en lang række af korsblomster.

En meget almindelig art der blev observeret på samtlige lokaliteter.

Grønåret kålsommerfugl (*Pieris napi*)

Grønåret kålsommerfugl adskiller sig fra de andre kålsommerfugle ved de grønne årer/ribber på vingeundersiderne.

Den vigtigste værtsplante er løgkarse, men arten ses ofte på en række andre arter i karse familien.

Arten er relativ almindelig i hele landet, inkl. Hillerød Kommune, hvor den blev observeret på 8 af lokaliteterne.

Iris (*Apatura iris*)

Hannen er sortbrun på oversiden med hvide pletter, fra den rette vinkel irisere oversiden blåviolet. Hunnen er en af de største dagsommerfugle i Danmark

Hunnen lægger sine æg på seljpepil og gråpil.

Iris er ikke blevet observeret på nogen af lokaliteterne i 2022. I 2018 blev den fundet på Bjerget i Lille Lyngby Mose, og var en ny art for lokaliteten. Er tidligere kendt fra Salpetermosen og Skansebakken, hvor den dog ikke blev observeret i hverken 2018 eller 2022.

Svalehale (*Papilio machao*)

En stor lysegul sommerfugl med sorte ribber og pletter med en "hale" på bagvingerne. På bagvingen er et blåt bånd med en rød spot nær "halen". Vingefang er 72 til 90 mm, hunnen størst.

Den lever på fugtige blomsterrige enge langs åløb, moser i blandingskov, skovlysninger og klippekyster, samt på tørre sydvendte bakker og kalkrige overdrev. Værtsplanten er kær-svovlrod, hvorpå æggene lægges og fungerer som fødegrundlag for larverne.

Svalehalen blev fundet på Langebjerg Ås d. 19. juli 2018, hvilket var et meget sjældent fund i Hillerød Kommune. Arten var ellers ikke blevet registreret siden 2006 i Tulstrup. Der var mange fund (ca. 20) over hele landet i 2018, størstedelen vurderes at være tilflyvere fra Sverige.

Citronsommerfugl (*Gonepteryx rhamni*)

Citronsommerfuglen er den tidligste af de danske dagsommerfugle. Hannen er nem at kende på den citrongule farve, mens hunnen der er mere hvidgul, og kan ligne stor kålsommerfugl.

Larven lever helst på tørst, men ses i haver også på smalbladet tørst og på vrietorn.

Arten blev i 2022 observeret på 5 lokaliteter, Skansebakken, Lille Lyngby Mose, Lykkesholm, Nørresø Mose og Store Høj. Dette er to lokaliteter mere end i 2018, men også nogle helt andre. Dette skyldes formodentlig tidspunktet for observationerne i overvågningen.

Sørgeskåbe (*Nymphalis antiopa*)

Sørgeskåbe bliver mellem 65 - 80 mm stor. Larven lever især på seljepil, øret pil og andre pilearter. Arten kan også findes på vortebirk, bævreasp, skovelm og almindelig pære.

Kendes let på vingernes purpurfarvede overside med sort sømfelt med blå pletter i, samt gul sømkant

Sørgeskåbe blev fundet på Skansebakken i 2018, hvilket kun var 2. gang, men blev desværre ikke genfundet i 2022. I 2021 blev der dog observeret en del voksne individer over flere dage. Den blev derimod observeret i Salpetermosen i 2022.

Den er desuden også blevet observeret flere steder i Gadevang, dog ikke inden for afgrænsningerne af lokaliteterne benyttet i overvågningen.

Nældens takvinge (*Aglais urticae*)

Nældens takvinge er en af vores mest farveprægtige dagsommerfugle og er Danmarks nationalsommerfugl. Den kendes på sin røde grundfarve, sorte og gule pletter og en sømkant med sort og blå pletter.

Nældens takvinge lægger æg på stor- og liden nælde, hvoraf den også har fået sit navn.

Arten er meget almindelig og observeret på 13 af lokaliteterne.

Østlig takvinge

Østlig takvinge foretrækker lune områder i læ for vinden, gerne ved fugtige enge langs åer og vandløb, hvor der er mange gråpil.

Hunnen lægger æg på gråpil og seljepil, som de også benytter som foderplante, foruden mirabel og kirsebær.

Østlig takvinge blev i 2022 udelukkende observeret i Salpetermosen.

Tidselsommerfugl (*Vanessa cardui*)

Tidselsommerfugl hører også til de farvestrålende takvinger og måler 52 - 60 mm. Den gennemfører årligt et forårstræk på ca. 2500 kilometer. Fra Mellemøsten trækker den til Danmark i flere etaper og generationer. De tidselsommerfugle der når Danmark kan således have oprindelse i Jordan, hvor deres oldeforældre oprindeligt startede årets emigrationen mod nord.

Den er ikke kræsen og har et stort udvalg af værtsplanter som bl.a. tidsler, græskar, bynke, katost, nælder, snerler og vejbred mf.

Den er observeret på 7 af lokaliteterne.

Det hvide c (*Polygonia c-album*)

Det hvide c hører til takvingerne, og er en farvestrålende sommerfugl. Den kendes på sin takkede vingeform, oversiden er okkerfarvet med små sorte pletter. Når den sidder med sammenfoldede vinger er den svær at se, bortset fra den hvide figur på undersiden, der kan minde om et c.

Hunnen lægger æg på stor nælde, seljepil, hvid-pil, humle, flere arter af ribs familien, hassel og skov-elm.

Det hvide c er observeret på de 4 store lokaliteter Lille Lyngby Mose, Skansebakken, Lykkesholm og Salpetermosen.

Nældesommerfugl (*Araschnia levana*)

Nældesommerfugl er en ret lille flot og farverig dagsommerfugl, der er i fremgang i Danmark. Nældesommerfuglen findes i 2 former – forårsgenerationen er rødbrun med sorte pletter mens højsommer- og efterårsgeneration er næsten sort med hvide eller gule bånd.

Dens værtsplante er stor nælde.

Der er observeret nældesommerfugl på 5 af lokaliteterne, og som ny art i Lille Lyngby Mose.

Violetrandet ildfugl - han (LA)

Violetrandet ildfugl (*Lycaena hippothoe*)

Hannerne af violetrandet ildfugl har rød overside med en bred sort sømkant der iriserer blåviolet på forvingens forkant og den nedre bagvinge. Hunnen mangler den blåviolette irisering og er mere rød til brun på forvingerne, på bagvingerne er der en rød sømkant med små sorte pletter.

Værtsplanten er først og fremmest almindelig syre, herefter benyttes også rødknæ og kruset skræppe.

I 2022 blev violetrandet ildfugl kun observeret på Skansebakken som den eneste lokalitet for arten. Her var populationen i markant fremgang med skønsmæssigt 12 individer mod 7-8 individer i 2018.

Violetrandet ildfugl - hun (LA)

Det vurderes at violetrandet ildfugl også vil kunne benytte Nordisk Lejrskole som levested, da der her sket en markant fremgang i mængden af blomstrende urter efter fåregræsning på arealet er ophørt. Den pleje der foretages er i stedet forårsafbrænding der tilsyneladende har begunstiget bl.a. almindelig syre til fordel for bl.a. violetrandet ildfugl der har denne plante som værtsplante.

Lille ildfugl (LA)

Lille ildfugl (*Lycaena phlaeas*)

Lille ildfugl kendes på de klart orangerøde forvinger med sorte pletter og på de mørke bagvinger med et rød sømkant med sorte pletter.

Værtsplanterne er oftest rødknæ, sjældnere almindelig syre, kruset skræppe og vej-pileurt.

Lille ildfugle er relativ almindelig i Hillerød Kommune og er observeret på 9 lokaliteter i 2022. Det er et mindre fald i forhold til 2018, hvor den blev observeret på 11 af de udvalgte lokaliteter.

Dukatsommerfugl - han (LA)

Dukatsommerfugl (*Lycaena virgaureae*)

Hannen af dukatsommerfugl er orangerød med en smal sort sømkant på både for- og bagvinge. Hunnen er ligeledes orangerød, men har sorte pletter på vingeoversiden. På undersiden, som er okkerfarvet med fine sorte pletter ligner de 2 køn hinanden.

Værtsplanten er almindelig syre, sjældnere rødknæ og kruset skræppe.

Arten er i 2022 observeret på Skansebakken, som i 2018, samt som en ny art på Nordisk Lejrskole. Men den er desværre ikke genfundet på Langebjerg Ås, hvor den ellers var blevet observeret i 2018.

PROJEKT VILD FLORA

Hillerød Kommune har på nuværende tidspunkt gang i et større projekt om indsamling, opformering og udsåning af vilde planter - Projekt Vild Flora.

I projektet indgår bl.a. almindelig syre og rødknæ som nogle af de arter der udsås. Der er i 2023 foretaget udsåning på et større areal i Smørkildedefingeren, med reativ store mængder syre- og rødknæfrø. Der vil løbende blive foretaget udsåninger på flere lokaliteter i kommunen, hvor almindelig syre og rødknæ vil være med i frøblandingerne.

Udsåning af frø af bl.a. almindelig syre og rødknæ er netop en del af projektet for at udvide arealer med disse arter og netop støtte en udvikling med flere lokaliteter for ildfuglene, med særlig fokus på violetrandet ildfugl.

Okkergul randøje (*Coenonympha pamphilus*)

Okkergul randøje kendes på den orange forvingeunderside med en meget lille øjeplet. Den er betydeligt mindre end græsrandøje.

Arten lever på forskellige lave, smalbladede græsser som rød-svingel, vellugtende gulaks, almindelig hvede, kryb hvene og eng rapgræs.

Arten er fundet på 10 af lokaliteterne i 2022.

Skovrandøje (*Pararge aegeria*)

Skovrandøje kendes på den brune grundfarve med gule pletter, og med øjepletter på forvinge- og bagvingeundersiden.

Værtsplanterne er hundegræs, énblomstret flitteraks, mosebunke og flere andre græsser.

Arten er i 2022 observeret på 5 af lokaliteterne.

Vejrandøje (*Lasiommata megera*)

Vejrandøje lever kun et meget kort liv på mindre end en uge. Det meste af tiden går med at hannerne opsøger hunnerne for at parre sig, og man ser meget ofte hannerne flyve op og strides om hunnerne. Hannen er okkerfarvet på oversiden, med en stor øjeplet på forvingespidsen. Bagvingens underside er marmoreret grå med en række øjepletter i det yderste felt.

Den foretrækker forskellige græsser som fåresvingel, rød-svingel, bølget bunke og flere græsser.

Arten er i 2022 observeret på Skovbakken, Lykkesholm og ved Store Høj.

Græsrandøje (*Maniola jurtina*)

Hannen er mørkebrun på oversiden med et lille øje i forvingespidsen. På undersiden har hannen orange farve med et lille øje på forvinge spidsen, bagvingens underside kan have to små øje i yderste felt. Hunnen er større og mørkebrun og med et stort øje i forvinge spidsen. Græsrandøje forveksles let med engrandøje, men kendes bedst fra denne på den orange forvingeunderside.

Larven lever på græsser med tynde blade, såsom rød-svingel, eng-svingel, tandbælg, vellugtende gulaks, flere rapgræsser, mose-bunke og flere.

Græsrandøje er en meget almindelig art i landet og er observeret på samtlige af de undersøgte lokaliteter.

Engrandøje (*Aphantopus hyperantus*)

Engrandøje har en ensartet brun overside og i alt 7 gulrandede øjepletter på undersiden. Der findes dog en form hvor øjepletterne er reduceret til små hvide prikker – men stadig 7.

Værtsplanterne er rød-svingel, eng-rapgræs, mose-bunke, almindelig hvene, blåtop og flere andre græsser.

Engrandøje er en almindelig art og observeret på 15 af lokaliteterne.

Duehale (LA)

Duehale (*Macroglossum stellatarum*)

Duehalen er let at kende på dens kolibri-agtige måde at suge nektar fra blomster på. Den kendes på dens hale og orange farve på bagvingerne.

Udover stjerneblomst suger den nektar på andre nektarplanter som buk-ketorn, sæbeurt og buddleja, hvor den på kolibriagtigvis suger nektar fra bunden af blomsterne.

I 2022 blev duehale ikke observeret af Bo Johansen. Den er dog observeret af andre personer på Skansebakken og ved Nørresø Mose (observationer fra Arter.dk).

Danmark ligger på nordgrænsen af duehales udbredelse. Duehale blev i 2018 observeret i Ullerød og på Skansebakken. Da duehale netop er på sin nordlige udbredelse, vurderes det at observationer af den fortsat vil være sporadiske, og uden faste bestande på nogen af lokaliteterne.

Kejserkåbe - hun (LA)

Kejserkåbe (*Argynnis paphia*)

Kejserkåbe hannen er okkerfarvet på oversiden med mange sorte pletter, 4 tydelige duftskælstriber på forvingens overside. Hunnen er lidt større og har ingen duftskælstriber. Bagvingens underside er grøn med sølvstriber.

Larven lever på en række forskellige violer.

Kejserkåbe er i 2022 fundet på Skansebakken og Vittenbjerg Overdrev.

Hundevioler er inkluderet i Vild Flora Projektet for bl.a. at styrke og udvide potentielle nye lokaliteter for bl.a. Kejserkåbe.

Blåhale (LA)

Blåhale (*Neozephyrus quercus*)

Blåhale er en af Danmarks mest almindelige – og mest oversete dagsommerfugle. Det skyldes den mest opholder sig i egetræets kroner på jagt efter bladlusenes såkaldte honningdug. Den er nem at kende på den let blågrå underside. Hannen er på oversiden dyb mørkeblå, mens hunnen kun er blå på forvingens midterfelt.

Larven lever på vintereg og stilk-eg.

Blåhale er kun observeret på to lokaliteter i 2022, Skansebakken og Lykkesholm. Med en mere målrettet indsats for at finde den, vurderes det at den vil være at finde på flere af lokaliteterne med egetræer, bl.a. Vittenbjerg.

Det hvide w (LA)

Det hvide w (*Satyrium w-album*)

Det hvide w er på oversiden ensfarvet sortbrun, mens undersiden er lysere brun med et tyndt hvidt bånd der på bagvingehjørnet danner et w. Arten er tæt knyttet til elm i skovbryn hvor elmen står soleksponeret, men kan også ses på enkeltstående elme langs hegn og i parker.

Værtsplanterne er forskellige elme arter, som skov-elm og småbladet elm.

Det hvide w er i 2022 i Hillerød Kommune udelukkende fundet på Skansebakken, hvilket er en tilbagegang, sammenlignet med 2018, hvor arten også blev observeret på Baunebakken, Lille Lyngby Mose og i Salpetermosen.

Guldhale (*Thecla betulae*)

Hannen er brun på oversiden med haler på bagvingen. Hunnen er også brun på oversiden og har en stor orange plet på forvingen. På undersiden har begge køn en let genkendelig orange farve med fine hvide bånd.

Guldhale er en af de danske dagsommerfugle, der har det seneste flyvetidspunkt. Den lægger æg på skudspidser af bl.a. slåen og mirabel. Larverne lever af bladkødet og udvikler sig henover foråret og sommeren og pupperne klækkes successivt hen over sommeren.

Hillerød Kommune udgør et hotspot for arten i Nordsjælland og er i 2022 observeret på 6 lokaliteter; Skansebakken, Salpetermosen, Store Høj, Langebjerg Ås, Lykkesholm og som ny art i Lille Lyngby Mose. De største bestande i Hillerød Kommune findes på Skansebakken og i Salpetermosen, hvor det vurderes at der i 2022 var en fremgang i bestandene.

I Salpetermosen har guldhale været intensivt overvåget i flere år, med både voksne individer og en kortlægning af prunus-arter med æg. Her er den afhængig af sildig gyldenris, der trods sin invasive status, har en tilpas sen blomstring til guldhales sene flyvning. Der er en indbygget konflikt i dette, det anbefales dog, at et niveau af sildig gyldenris accepteres, da fjernelse af planten vil påvirke guldhale negativt.

Stregbredpande (*Thymelicus lineola*)

Hanner og hunner ligner hinanden, de er kortvingede med okkerfarvet overside med mørkere ribber. Hannen kendes dog på en kort tynd streg, en duftskælstribe, på forvingens overside.

De lever på forskellige græsser, bl.a. almindelig kvik og krybende hestegræs.

Stregbredpande blev observeret på 10 af lokaliteterne i 2022.

Stor bredpande (*Ochlodes faunus*)

Stor bredpande er den største bredpande i Danmark. Vingerne er okkerfarvede med mørkere sømfelt, samt med gule pletter på bagvingeundersiden. Følehornene ender i en tynd bagudrettet tråd.

Larven lever på græsser som almindelig hundegræs, blåtop, bjerg-rørhvene, eng-rørhvene og engrottehale.

Stor bredpande er observeret på 8 lokaliteter i 2022.

Dvärgblåfugl (*Cupido minimus*)

Dvärgblåfugl er sortbrun på oversiden med mere eller mindre udbredt blå skæl ved vingeroden. Undersiden er sølvgrå med få sorte pletter.

Dvärgblåfugl er afhængig af rundbælg som foderplante for larverne.

I 2022 er den observeret på Skansebakken, Lykkesholm, Holtens Høj og Store Høj. Den blev desværre ikke genfundet på Langebjerg Ås, Nørresø Mose eller Vittenbjerg. Der var generelt få registrerede fund af dværgblåfugl i hele Danmark i 2022.

På Holtens Høj blev den observeret med en relativ stor bestand. Dette skyldes formentlig at der siden 2018 har etableret sig en større bestand af rundbælg på vestsiden af bakken.

Rundbælg er inkluderet i Vild Flora Projektet for bl.a. at styrke eksisterende eller udvide potentielle nye lokaliteter for dværgblåfugl.

Isblåfugl (*Polyommatus amandus*)

Hannen er isblå skinnende på oversiden med et bredt sømfelt med grå ribber der går ind i det blå felt. Hunnen er brun med få orange pletter på bagvingens overside. Begge mangler de orange sømpletter på den første tredjedel af bagvingens underside. Isblåfugl er en regionalt sjælden art i tilbagegang og er rødlistet som Næsten Truet (NT).

Isblåfugl er afhængig af musevikke og gul fladbælg som foderplanter til larverne.

Isblåfugl blev i 2022, som i 2018, udelukkende observeret i Lille Lyngby Mose. I 2018 blev det bemærket at arten på denne lokalitet havde en ret stor bestand, på op mod 65 individer. Der er ikke vurderet på bestandens størrelse i 2022.

I 2014 blev den lidt overraskende fundet på Lykkesholm Overdrev. Der er dog mulighed for at arten kan brede sig fra Lille Lyngby Mose til Lykkesholm igen pga. den korte afstand mellem lokaliteterne. Dette kræver formentlig større bestande af muse-vikke og gul fladbælg. Den igangværende naturpleje på arealet er bl.a. også at favorisere disse 2 plantearter gennem forårsafbrændinger og selektiv slåning. Der kan evt. arbejdes mere målrettet med udsåning af frø, eller udplantning af plugplanter af muse-vikke og gul fladbælg for at sikre større bestande af isblåfuglens værtsplanter.

Musevikke og gul fladbælg er inkluderet i Vild Flora Projektet for bl.a. at styrke eksisterende eller udvide potentielle nye lokaliteter for isblåfugl.

Rødplettet blåfugl (*Aricia agestis*)

Rødplettet blåfugl kendes på rækken af rødorange sømpletter på både bag- og forvingens overside samt at de to første øjepletter på bagvingens underside danner et kolon.

Værtsplanterne er især blød storkenæb, liden storkenæb og hejrenæb.

Rødplettet blåfugl er i Danmark ret almindelig, men i Hillerød Kommune er den dog mindre almindelig. I 2022 er arten observeret på Skovbakken, Langebjerg Ås og Lykkesholm.

Rødplettet blåfugl (LA)

Skovblåfugl (*Celastrina argiolus*)

Hannen er ensfarvet himmelblå på oversiden med en smal sort sømkant. Hunnen er lyseblå på oversiden med et bredt sort sømbånd på forvingen. Begge er blåhvide på undersiden med aflange sorte prikker.

Sommerfuglen lægger æg på mange forskellige planter, herunder både vedplanter som gråpil, tørst, benved, vrietorn og havtorn og dværgbuske som blåbær, mosebølle, klokkelyg og hedelyng foruden urter som kattehale, almindelig mjørdurt og musevikke. Derudover kan den findes på en lang række ikke-hjemmehørende planter i haver, parker og ruderater.

Skovblåfugl er en relativ almindelig art i landet. I 2022 blev den fundet på Skansebakken, Lille Lyngby Mose, Lykkesholm og Nørresø Mose. I 2018 blev den kun observeret i Salpetermosen, at den ikke er genfundet der i 2022 kan skyldes tilfældigheder, da den ud over Skansebakken også er observeret nær Slotssøen i Hillerød.

Skovblåfugl han (LA)

Almindelig blåfugl (*Polyommatus icarus*)

Hannen kendes på den lyseblå grundfarve på oversiden, med et matblåt midterfelt på forvingerne med lyseblå ribber, samt en smal sort sømkant og hvide frynser. Hunnen er på oversiden brun med lyseblå omkringvingeroden og røde/organge sømpletter. Derudover kendes den bl.a. fra andre blåfugle på den hvide kileplet på bagvingens underside.

Hunnen lægger ofte æg på humle-sneglebælg, almindelig kællingetand, smalbladet kællingetand og liden fugleklo.

Almindelig blåfugl er temmelig almindelig i Hillerød Kommune, og blev således observeret på 13 af lokaliteterne i 2022.

Alm. blåfugl (LA)

Grøn busksommerfugl (LA)

Grøn busksommerfugl (*Callophyrus rubi*)

Lille sommerfugl med vingefang på 23 - 25 mm. Den er gråbrun på oversiden og smaragdgrøn på undersiden.

Værtsplanterne er muldebær, blåbær, tyttebær, tranebær, mosebølle, revling, lyng og almindelig gyvel.

Grøn busksommerfugl blev i 2022 kun observeret på én lokalitet, Nørresø Mose. I 2018 blev den også observeret på den nærliggende lokalitet Hovmosen. Den er ret sjælden på Sjælland, hvor den er kendt fra ca. 35 lokaliteter, primært i tørvemoser.

Aurora (LA)

Aurora (*Anthocaris cardamines*)

Aurora er en rigtig forårsbebuder. Hannen kendes på de orange vingespidser. Hunnen er hvid med sorte pletter. Begge har en marmoreret hvid/grøn underside.

Værtsplanterne er en lang række af korsblomster, herunder engkarse, løgkarse, stivhåret kalkkarse, vandkarse, almindelig vinterkarse, udspærret vinterkarse, samt flere.

Aurora er kun observeret på tre lokaliteter i 2022 - Lille Lyngby Mose, Langbjerg Ås og Lykkesholm. Alle observationer er gjort af andre inventører der har registreret deres observationer i dofbasen eller naturbasen. Årsagen til at der ikke blev gjort nogle fund i denne overvågning vurderes at skyldes tidspunktet for observationerne. Aurora flyver tidligt på året og kun med én generation, arten var således afløjet da overvågningen blev igangsat.

Storpletet perlemorsommerfugl (LA)

Storpletet perlemorsommerfugl (*Issoria lathonia*)

Storpletet perlemorsommerfugl er okkerfarvet på oversiden og kendes på de store hvide sølvagtige perlemorspletter på undersiden og på de mange store runde og sorte pletter på oversiden.

Artens værtsplanter er forskellige arter af violer som håret viol, hundeviøl og stedmoderblomster, som hunnen lægger sine æg på.

I 2022 blev den observeret på 6 lokaliteter, mod 9 lokaliteter i 2018. Den blev overaskende ikke observeret i Salpetermosen i 2022, til trods for at den blev observeret på en række nærliggende lokaliteter der ikke er blevet besøgt i forbindelse med denne overvågning.

Hundeviøl er inkluderet i Vild Flora Projektet og kan forhåbentlig være med til bl.a. at styrke eksisterende eller udvide potentielle nye lokaliteter for storpletet perlemorsommerfugl.

Grøn køllesværmer (*Adscita statices*)

Grøn køllesværmer er meget farvestrålende med sine irgrønne vinger.

Larven lever på forskellige arter af syre, den voksne er især knyttet til blåhat.

Arten blev i 2022 observeret på Skansebakken, Baunebakken og som ny art på Nordisk Lejrskole. 2018 var et særdeles godt år for køllesværmer, og her blev arten også fundet på Skovbakken og Vittenbjerg Overdrev.

Flere arter af *Rumex*, bl.a. almindelig syre og rødknæ er inkluderet i Vild Flora Projektet og kan forhåbentlig være med til bl.a. at styrke eksisterende eller udvide potentielle nye lokaliteter for grøn køllesværmer.

Grøn køllesværmer - Nordisk Lejrskole d. 30. juni 2022

Fempletet køllesværmer (*Zygaena lonicerae*)

Fempletet køllesværmer har en mørk grundfarve med fem røde pletter på hver forvinge og et vingefang på 30-41 mm.

Værtsplanterne for larven er planter fra ærteblomstfamilien, især slægterne kløver, kællingetand og vikke.

Fempletet køllesværmer blev kun observeret på Nordisk Lejrskole, som den eneste lokalitet i 2022. I 2018 blev den observeret på Skovbakken, Baunebakken og Skansebakken.

Flere arter af både kløver og vikke, samt almindelig kællingetand er inkluderet i Vild Flora Projektet og kan forhåbentlig være med til bl.a. at styrke eksisterende eller udvide potentielle nye lokaliteter for fempletet køllesværmer.

Fempletet køllesværmer (LA)

Sekspletet køllesværmer (*Zygaena filipendulae*)

Sekspletet køllesværmer er den mest almindelige af køllesværmerne. Den har mørk grundfarve og seks røde pletter på forvingerne og røde bagvinger.

Æggene lægges på foderplanterne, som er almindelig kællingetand og sump-kællingetand.

I 2022 blev den observeret på 4 lokaliteter; Skansebakken, Baunebakken, Lykkesholm og Nordisk Lejrskole. Arten er i 2022 ikke observeret på Skovbakken, Vittenbjerg og Langebjerg Ås, hvor den ellers blev observeret i 2018.

Almindelig kællingetand er inkluderet i Vild Flora Projektet og kan forhåbentlig være med til bl.a. at styrke eksisterende eller udvide potentielle nye lokaliteter for sekspletet køllesværmer.

Sekspletet køllesværmer (LA)

Pimpinelle-Køllesværmer (LA)

Pimpinelle-køllesværmer (*Zygaena minos*)

Pimpinelle-køllesværmer kendes på de sammenflydende røde pletter. Den har et kort liv som voksen og flyver kun i ca 3 uger, og flyver kun med én generation om året.

Arten er i larvestadiet afhængig af almindelig pimpinelle, hvor på æggene lægges. Som voksen foretrækker den blåhat som nektarkilde.

Pimpinelle-køllesværmer er en af de sjældne køllesværmere i Hillerød Kommune, og i 2022 blev arten udelukkende observeret på Baunebakken. I 2018 blev den også observeret på Vittenbjerg overdrev og Skovbakken. Tilbagegangen i artens udbredelse kan skyldes tilfældigheder, samt evt. at tidspunkterne for besøg på de lokaliteter hvor den er kendt fra tidligere har ligget på et tidspunkt der ikke faldt sammen med artens flyvetid i 2022.

Der arbejdes aktivt med udsåning og udplantning af bl.a. almindelig pimpinelle og blåhat på flere lokaliteter i kommunen, bl.a. Baunebakken og evt. andre lokaliteter, for netop at forsøge at tilgodese pimpinelle-køllesværmeren.

Pimpinelle-Køllesværmer (LA)

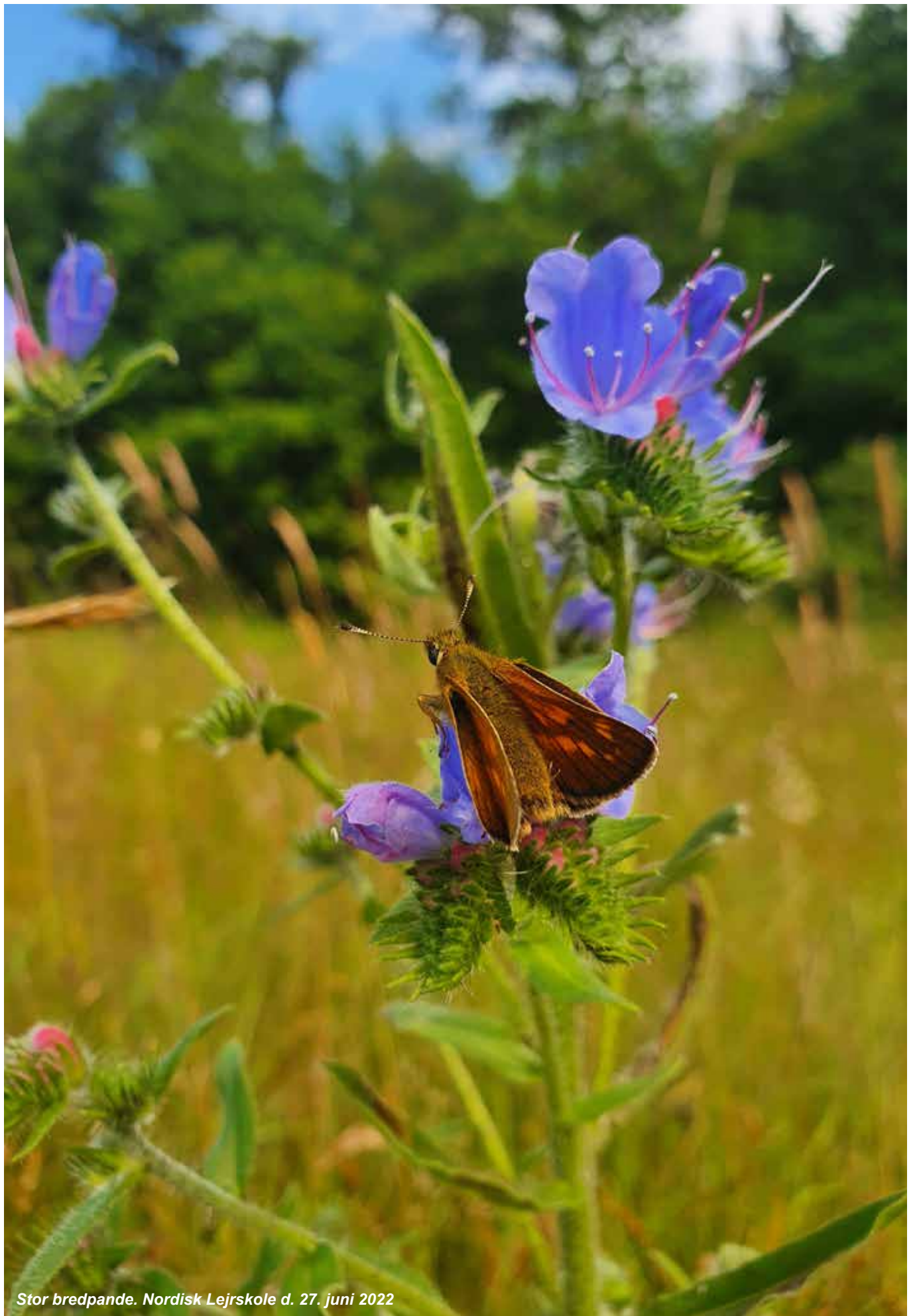
Lille køllesværmer (LA)

Lille køllesværmer (*Stenkløver-køllesværmer*)

Lille køllesværmer kendes fra fempletet køllesværmer på dens ringe størrelse (22-31 mm) og til tider de lettere utydelige røde pletter.

Larven lever på muse-vikke og hvidkløver.

Lille køllesværmer er meget sjælden i Hillerød Kommune og blev i 2022 slet ikke observeret på nogen lokaliteter. I 2018 blev den, noget overraskende, fundet på Baunebakken og på Holtens Høj.

Stor bredpande. Nordisk Lejrskole d. 27. juni 2022

Lokalitetsgennemgang

I det følgende gennemgås, enkeltvis de 16 lokaliteter der blev besøgt i løbet af 2022.

For hver lokalitet er der angivet datoer for de dage hvor Bo Thyge Johansen har været på lokaliteten og gjort observationer. Derudover er der også angivet den samlede artsliste for lokaliteten. Den samlede artsliste indeholder både arter observeret af Bo Thyge Johansen som et led i overvågningen samt supplerende arter af sommerfugle som andre observatører har fundet og registreret i arter.dk, DOFbasen eller naturbasen (licens E18/2022). For Lykkesholm er der yderligere opnået supplerende oplysninger direkte fra en observatør, gennem personlig kommunikation med Erik Buchwald.

For hver lokalitet er der lavet en beskrivelse af lokaliteten med hensyn til eksemplevis størrelse, jordbundsforhold, terræn og naturtyper. For de fleste lokaliteter er der også givet en kort beskrivelse af de drifts- og plejemæssige tiltag der foretages på arealet. Både i forhold til den løbende årlige drift men også i forhold til nye indsatser eller engangstiltag.

Derefter er givet en kort beskrivelse af de vigtigste, sjældneste eller på anden måde bemærkelsesværdige arter af sommerfugle der er observeret på lokaliteten i 2022. I denne beskrivelse er der også foretaget en sammenligning med de arter der blev observeret på lokaliteten i 2018 eller tidligere.

For de lokaliteter hvor der er sket en særlig forandring i de observerede arter fra 2018 og til 2022 er der foretaget en kort vurdering af hvilke årsager der kunne være medvirkende til forandringen.

Bakke ved Ved Egedam d. 30 juni 2022.

Arealet til højre blev brændt i marts 2022, det er tydeligt at se grænsen for hvor afbrændingen blev foretaget.

Skansebakken

Skansebakken og Hillerød Overdrev er et bynært 70 ha stort naturområde hvor naturpleje og naturformidling har fokus på dagsommerfugle. Der plejes bl.a. målrettet for violetrandet ildfugl. Skansebakken er Hillerød Kommunes absolut vigtigste lokalitet for dagsommerfugle og antallet af sommerfuglearter på lokaliteten var i 2022 rekordhøjt med 30 arter. Til sammenligning blev der på lokaliteten i 2018 observeret 26 arter og i 2014 21 arter. Det er derfor af højeste prioritet, at den målrettede naturpleje af lokaliteten fortsættes fremover.

Violetrandet ildfugl havde en markant fremgang i bestanden i 2022, med ca. 12 individer registreret. Arten søger ofte nektar på brombær, det er derfor vigtigt at sikre rigeligt med brombærkrat.

Som et led i naturplejen foretages der høslæt med opsamling af høet efter princippet om mosaikslåning. Høet samles i bunker, hvor det ligges til tørre så insekterne kan nå at forlade høet, inden det endelig fjernes fra området.

På en mindre del af lokaliteten ved Ved Egedam blev der foretaget forårsafbrænding i 2022. Det afbrændte areal fremstod senere på sommeren med en meget artsrig flora end tidligere. Det forventes at forårsafbrændingen fortsætter fremadrettet på mindre udvalgte delarealer. Delarealerne aftales fra år til år afhængig af arealernes naturtilstande.

Overordnet sigter naturplejen i området på at favorisere forholdene for arterne violetrandet ildfugl, dukatsommerfugl, det hvide w, guldhale, dværgblåfugl og kejserkåbe.

Violetrandet ildfugl

Lokaliteten besøgt:

D. 16., 17. og 22. juni,
28. juli,
9., 10. og 23. august 2022.

Arter observeret i 2022:

Admiral
Almindelig blåfugl
Blåhale
Citronsommerfugl
Dagpåfugleøje
Det hvide C
Det hvide W
Duehale
Dukatsommerfugl
Dværgblåfugl
Engrandøje
Græsrandøje
Grøn køllesværmer
Grønåret kålsommerfugl
Guldhale
Kejserkåbe
Lille ildfugl
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Nældesommerfugl
Okkergul randøje
Sekspletet køllesværmer
Skovblåfugl
Skovrandøje
Stor bredpande
Stor kålsommerfugl
Storplettet perlemorsommerfugl
Stregbredpande
Tidselsommerfugl
Violetrandet ildfugl

Sydlig del af Salpetermosen d. 20. juli 2021

Lokaliteten besøgt:

D. 18. juli,
8., 17., 31. august 2022

Arter observeret i 2022:

- Admiral
- Almindelig blåfugl
- Dagpåfugleøje
- Det hvide c
- Engrandøje
- Græsrandøje
- Grønåret kålsommerfugl
- Guldhale
- Lille ildfugl
- Lille kålsommerfugl
- Nældens takvinge
- Okkergul randøje
- Stor bredpande
- Stor kålsommerfugl
- Stregbredpande
- Sørgekåbe
- Tidselsommerfugl
- Østlig takvinge

Salpetermosen

Salpeter mosen er en større mosaik af pile- og birketilgroede moser og lysåbne mose og engarealer, langs Pøle Å. I den østlige del af mosen nær Jagtvej står en større bestand af sildig gyldenris som fungerer som hotspot for flere arter af sommerfugle, bl.a. guldhale.

Der foretages ingen særlige naturplejetiltag i området for at fremme en eller flere arter af sommerfugle.

Tidligere er guldhale fundet på 5 mindre dellokaliteter i Salpetermosen, men grundet ændringer i plejen på flere af disse, samt opfyldninger ved Godthåbsvej og Jagtvej, blev den i 2018 kun observeret på 2 af disse. I 2022 var billedet det samme, med observationer på de to samme dellokaliteter.

Salpetermosen er fortsat en vigtig lokalitet for sommerfugle i Hillerød Kommune. I 2022 blev der observeret 17 arter. Størstedelen af arterne er dog relativt almindelige, men det er bemærkelsesværdigt at de to sjældne arter sørgekåbe og østlig takvinge blev observeret i 2022.

Nældesommerfuglen blev ikke observeret i 2022, men det vurderes at den fortsat findes i området. Den blev observeret i 2018, og ligeledes i 2021, hvor den blev observeret af Anders N. Michaelsen i forbindelse med et besøg i området.

Østlig takvinge blev i marts 2022 observeret centralt i Salpetermosen af Emil Bjerregaard. Arten er en sjælden trækgæst fra øst, og har ingen faste bestande i Hillerød Kommune og blev senest observeret i 2015. Individene fra 2015 vurderes at være overvintrende individer fra en større invasion af arten der fandt sted i 2014.

Nældesommerfugl,
Salpetermosen d. 20. juli 2021

Østlig takvinge (LA)

Lille Lyngby Mose d. 21. august 2022

Lille Lyngby Mose

Lille Lyngby Mose ligger på sydøstsiden af Arresø og består overvejende af kreaturgræssede enge, nogle tørvegrave og de to sandede bakker Alten og Bjerget. Arealerne er statsejede og forvaltes af Naturstyrelsen Nordsjælland.

Lille Lyngby Mose er en vigtig sommerfuglelokalitet i Hillerød Kommune, og samlet er der observeret 23 arter i 2022, hvilket er 9 flere end der blev observeret i 2018 og heraf var der to nye arter for lokaliteten - nældesommerfugl og guldhale. Dog blev den sjældne iris ikke genfundet.

Græsning af arealerne er særdeles vigtig for at sikre de betydelige botaniske værdier, med flere sjældne orkideer såsom pukkellæbe m. fl. En varieret flora af nektarproducerende arter er med til at give en lang række forskellige sommerfugle de bedste vilkår.

På lokaliteten findes den sjældne og rødlistede isblåfugl. Derfor ønskes der også gennem naturplejen i området at sikre store bestande af gul fladbælg og musevikke som er isblåfuglens værtsplanter. Lille Lyngby Mose er den vigtigste lokalitet i Hillerød Kommune for isblåfugl, den er dog inden for de seneste år også observeret på den nærliggende lokalitet Lykkesholm.

Lokaliteten besøgt:

D. 4. juni,
3. og 16. august 2022

Arter observeret i 2022:

Admiral
Almindelig blåfugl
Aurora
Citronsommerfugl
Dagpåfugleøje
Det hvide C
Engrandøje
Græsråndøje
Grønåret kålsommerfugl
Guldhale
Isblåfugl
Lille ildfugl
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Nældesommerfugl
Okkergul randøje
Skovblåfugl
Skovrandøje
Stor bredpande
Stor kålsommerfugl
Storplettet perlemorsommerfugl
Stregbredpande
Tidselsommerfugl

Lille Lyngby Mose - Området græsses med kvæg d. 21. august 2022

Isblåfugl (LA)

Baunebakken d. 9. september 2019

Lokaliteten besøgt:

D. 23. juni,
12. og 31. juli 2022

Arter observeret i 2022:

Admiral
Almindelig blåfugl
Engrandøje
Græsrandøje
Grøn køllesværmer
Lille ildfugl
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Pimpinelle køllesværmer
Sekspletet køllesværmer
Stor kålsommerfugl
Stregbredpande

Baunebakken

Baunebakken er en sandet og næringsfattig bakke øst for Alsønderup. Naturplejen på området har bl.a. fokus på at bevare skærmpflanter alm. pimpinelle og andre plantearter køllesværmere suger nektar på.

I 2022 blev 3 arter af køllesværmere fundet på Baunebakken, herunder den sjældne pimpinelle-køllesværmer.

På Baunebakken er der i 2022 gennemført et projekt med indsamling, opformering og udsåning af frø, samt udplantning af plug planter. Det er ønsket at området skal bruges til indsamling af frø der kan sås ud på andre arealer i kommunen i forbindelse med forskellige projekter fx i vejkanter, parker eller efter større anlægsarbejder.

Med opformering af mange forskellige blomstrende urter i området forventes det at ville have en positiv effekt på bl.a. sommerfugle, da der her vil være en øget blomstring. Endvidere opformeres mange af arterne fordi de netop er værtsplanter for sommerfugle, fx. almindelig pimpinelle, blåhat, muse-vikke, gul fladbælg og almindelig kællingetand, så de kan benyttes til udsåning andre steder i kommunen.

Grøn køllesværmer. Nordisk Lejrs-kole d. 27. juni 2022

Baunebakken d. 16. august 2022

Skovbakken d. 11. juni 2019

Skovbakken

Skovbakken er et lille overdrev med et samlet areal på ca. 1,5 ha. Lokaliteten ligger som en lille ø i et intensivt opdyrket landskab.

Størstedelen af Skovbakken græsses i sommerhalvåret af kvæg.

Målet med naturplejen på området er bl.a. at bevare områdets artsrige og karakteristiske overdrevsvegetation samt sikre og begunstige lokalitetens dagsommerfugle gennem en varieret flora.

Som et led i naturplejen er der foretaget forårsafbrændinger i 2017, 2018, 2021 samt 2022. Afbrændingerne sikrer at det græs der står tilbage efter kvæget er taget af i efteråret bliver fjernet og skaber lys til jordbunden og de lavtvoksende urter.

I 2018 blev der observeret både pimpinelle-, femplettet-, seksplettet-, lille- og grøn køllesværmer på lokaliteten. Det står i stærk kontrast til 2022, hvor der ikke blev observeret en eneste køllesværmer.

Lokaliteten besøgt:

D. 30. Juni,
31. Juli
og 17. august 2022

Arter observeret i 2022:

Almindelig blåfugl
Dagpåfugleøje
Græsråndøje
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Okkergul råndøje
Rødplettet blåfugl
Stor bredpande
Storplettet perlemorsommerfugl
Stregbredpande
Tidselsommerfugl
Vejrandøje

Forårsafbrænding af Skovbakken d. 13. marts 2022

Nældens takvinge på blåhat.
Skovbakken d. 14. juni 2020

Langebjerger Ås d. 13. maj 2019

Lokaliteten besøgt:

D. 30. Juni,
31. Juli
og 17. august 2022

Arter observeret i 2022:

Admiral
Almindelig blåfugl
Aurora
Dagpåfugleøje
Engrandøje
Græsrandøje
Grønåret kålsommerfugl
Guldhale
Lille ildfugl
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Nældesommerfugl
Okkergul randøje
Rødplettet blåfugl
Stor kålsommerfugl
Stregbredpande
Tidselsommerfugl

Langebjerger Ås

Langebjerger Ås et forholdsvis stort naturområde med et samlet areal på 3½ ha. Området er kommunalt ejet.

Store dele af arealet var tidligere tilgroet med vedplanter. Vedplanterne blev dog ryddet for år tilbage for at genskabe de lysåbne overdrev i den gamle rådtofgrav. De mange stubbe der står tilbage i området er nu levested for en lang række arter, bl.a. benytter området sig af de små "forhøjninger".

Områdets indeholder bl.a. et veludviklet kalkoverdrev, som trods den tidligere tilgroning fortsat rummer mange karakteristiske plantearter, samt en stor bestand af markfirben. Store dele af området græsses og på en mindre del af overdrevet, længst mod syd foretages der forårsafbrænding. Afbrændingerne er sket hvert forår siden 2017.

I 2022 blev der fundet 17 arter af dagsommerfugle på Langebjerger Ås. En nedgang fra 24 arter i forhold til 2018. Blandt andet blev den sjældne svalehale ikke genfundet, hvilket dog ikke var en overraskelse, da netop svalehalen ikke blev observeret overhovedet i Hillerød i 2022. Nedgangen af artsfund kan delvist skyldes færre besøgsdage på lokaliteten i 2022 i forhold til 2018.

Blomstring på arealet hvor der foretages afbrænding,
Langebjerger Ås d. 12. juni 2021

Vittenbjerg før afbrænding d. 1. marts 2019

Vittenbjerg Overdrev

Vittenbjerg er en markant bakke beliggende ud til Arresø. Området er præget af tilgroning af tæt krat af slåen og mirabel.

De vigtigste sommerfugle-arter på lokaliteten var i 2018 pimpinelle-køllesværmer, grøn køllesværmer og rødpletet blåfugl. Ingen af disse arter blev observeret ved lokalitetsbesøgende i 2022. Rødpletet blåfugl og grøn køllesværmer blev dog observeret på den meget nærliggende lokalitet Lykkesholm. Det kan derfor skyldes tilfældigheder at de ikke blev observeret netop her.

Antallet af arter på lokaliteten faldt fra 21 arter i 2018 til 11 arter i 2022. Der blev dog fundet kejserkåbe, som en ny art for lokaliteten.

Som et led i plejen af området er der foretaget forårsafrænding i 2019, 2021 og 2022, for at sikre en øget blomstring af lavtvoksende urter.

De store egetræer vil på sigt kunne true det nu delvist lysåbne sydvesteksponerede skræntområde – hotspottet for pimpinelle-køllesværmer. Det bør overvejes at foretage trærydning på skrænten. Ejer er indforstået med de nødvendige fældninger og naturpleje. Der blev ligeledes foreslået fældning af træer i 2018, der har dog ikke været foretaget anden naturpleje end forårsafrændningerne.

Lokaliteten besøgt:

D. 27. Juni,
og 4. august 2022

Arter observeret i 2022:

Almindelig blåfugl
Dagpåfugleøje
Engrandøje
Græsråndøje
Grønåret kålsommerfugl
Kejserkåbe
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Skovrandøje
Stor kålsommerfugl
Tidselsommerfugl

Vittenbjerg - forårsafrænding d. 19. marts 2020

Lykkesholm d. 22. marts 2020

Lokaliteten besøgt:

D. 27. Juni,
18. og 31. Juli 2022

Arter observeret i 2022:

Admiral
Almindelig blåfugl
Aurora
Blåhale
Citronsommerfugl
Dagpåfugleøje
Det hvide c
Dværdblåfugl
Engrandøje
Græsrandøje
Grøn køllesværmer
Grønåret kålsommerfugl
Guldhale
Lille ildfugl
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Nældesommerfugl
Okkergul randøje
Rødplettet blåfugl
Sekspletet køllesværmer
Skovblåfugl
Skovrandøje
Stor bredpande
Stor kålsommerfugl
Storpletet perlemorsommerfugl
Stregbredpande
Tidselsommerfugl
Vejråndøje

Lykkesholm

Lokaliteten består af lavninger med rørsump, afvekslende med højere beliggende partier med græs-domineret flora, og i området findes 2 tørre sandede små bakker med en delvis udviklet overdrevsflora.

I 2022 er der observeret hele 28 arter på lokaliteten, hvilket er en fremgang på 9 arter siden 2018. Som nye arter for lokaliteten blev der observeret skovblåfugl, sekspletet køllesværmer, aurora, citronsommerfugl, tidselsommerfugl, det hvide c, stregbredpande, stor bredpande og rødplettet blåfugl.

Som et led i naturplejen på lokaliteten er der foretaget forårsafbrændinger i mosaik, fra 2019 til 2022. Afbrændingerne supplerer den årlige slåning som drift af området, og sikrer at der ved fjernelse af sidste års førne bliver skabt lys til jordbunden og de lavtvoksende urter.

Den ændrede naturpleje og rigtig mange observationer gjort af den lokale lepidopterolog Erik Buchwald vurderes at være de primære årsager til den store fremgang af sommerfugle der er registreret på lokaliteten

Det er på de tørre overdrevspartier isblåfuglen visse år holder til. Målet med naturplejen i området er bl.a. at sikre og optimere forholdene for den rødlistede og regionalt sjældne og truede isblåfugl. Den er dog ikke observeret på Lykkesholm i 2022, men derimod i Lille Lyngby Mose, der er en nærtliggende lokalitet ligeledes ud til Arresø.

Lykkesholm efter forårsafbrænding d. 22. marts 2020

Nørresø Mose, Gadevang

Mosen omkring Nørresø i Gadevang, udgør et ca. 6 ½ ha. stort område med vandfyldte, brunvandede (dystrofe) tørvgrave, kær- og sumppartier, mere eller mindre tæt skovbevoksede tørvbundsarealer ("lyngmose") samt nogle omkringliggende, overvejende afgræssede højbundsarealer.

Området var inden tørvgravningen et veludviklet ekstremfattigkær. Plejen i området skal sikre de lysåbne naturtyper - særligt hængesæk og andre kær-samfund dannet i flydende vand. Den primære indsats er at fjerne uønsket ved-opvækst. Der er derudover ikke iværksat en målrettet eller systematisk naturpleje.

Der blev i 2022 fundet 11 arter af dagsommerfugle, hvilket er en enkelt art mere end i 2018. Det er generelt relativt almindelige arter der bliver observeret på lokaliteten. Dog med undtagelse af grøn busksommerfugl der er en relativ sjælden art i Hillerød Kommune.

Dværgblåfuglen blev ikke observeret i 2022, men det blev derimod duehale.

Lokaliteten besøgt:

D. 5. juli
og 9. august 2022

Arter observeret i 2022:

Admiral
Dagpåfugleøje
Duehale
Engrandøje
Græsrandøje
Grøn busksommerfugl
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Okkergul randøje
Skovblåfugl
Stor kålsommerfugl

Hovmosen, Gadevang, d. 30. juni 2022

Lokaliteten besøgt:

D. 5. Juli
og 9. august 2022

Arter observeret i 2022:

Almindelig blåfugl
Engrandøje
Græsråndøje
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Stor bredpande
Stor kålsommerfugl
Stregbredpande

Hovmosen, Gadevang

Arealet består af mose med søer og rørsump samt ret store lysåbne overdrevsarealer der fra Gadeledsvej fører ned til Hovmosen. Der er primært eftersøgt sommerfugle på de tørre dele.

Der blev i 2022 fundet 8 arter, hvilket er en enkelt art mere end der blev observeret i 2018. Af de 8 arter er 4 af dem nye for lokaliteten. Det drejer sig om almindelig blåfugl, engrandøje, stor bredpande og stregbredpande.

Der er foretaget forårsafbrændinger i mosaik af de tørreste partier af lokaliteten nærmest Gadeledsvej i 2019, 2021 og 2022. Afbrændingen sikrer at der ved fjernelse af sidste års førne bliver skabt lys til jordbunden og de lavtvoksende urter.

Der er ikke foretaget reel monitoring af vegetationens udvikling, men den umiddelbare vurdering af afbrændingens effekt er, at der de seneste år er sket en mindre stigning i mængden af blomstrende urter. Vurderingen er udelukkende foretaget på uregelmæssige besøg på lokaliteten på forskellige tidspunkter af året siden 2019.

Stor bredpande på blåhat
Hovmosen d. 30. juni 2022

Græsråndøje på blåmunke, Hovmosen d. 30. juni 2022

Holtens Høj v. Tulstrup (Bøgebakken), d. 10. januar 2023

Holtens høj v. Tulstrup (Bøgebakken)

Lokaliteten udgøres af en lille markant bakke i et i øvrigt kuperet bakkeland, der primært udgøres af gamle landbrugsarealer.

Området er plejet med forårsafbrænding i 2017, 2018, 2019, 2021 og 2022. Forårsafbrændingerne er foretaget i mosaik, så der altid efterlades dele der ikke brændes. På østsiden vokser en del lyng, hvoraf en mindre del er blevet brændt og forynget i 2019. Lyngen er derimod ikke blevet afbrændt de efterfølgende år, for at sikre lyng i varierende alder.

En stor bestand af rundbælg har siden 2018 etableret sig på vestsiden af bakken ned mod sø og mose. Rundbælgen er værtsplante for dværgblåfuglen, der netop blev observeret i 2022, som en ny art for lokaliteten. Den stigende mængde rundbælg kan forhåbentlig være med til at understøtte en voksende bestand af dværgblåfugl.

Der blev kun observeret 7 arter af dagsommerfugle i 2022, mod 13 arter i 2018. Den sjældne lille køllesværmer var blandt de arter der ikke blev genfundet. Den blev i øvrigt ligeledes heller ikke genfundet på den nærliggende lokalitet Baunebakken, der var de to lokaliteter hvor lille køllesværmer blev observeret i 2018.

Lokaliteten besøgt:

D. 23. juni 2022

Arter observeret i 2022:

Almindelig blåfugl

Dværgblåfugl

Engrandøje

Græsråndøje

Lille kålsommerfugl

Nældens takvinge

Okkergul randøje

Dværgblåfugl på rundbælg (LA)

Nordisk Lejrskole d. 20. juli 2021

Lokaliteten besøgt:

D. 16, 22. Juni,
28. Juli
og 3. august 2022

Arter observeret i 2022:

Almindelig blåfugl
Dukatsommerfugl
Engrandøje
Fempletet køllesværmer
Græsrandøje
Grøn køllesværmer
Lille ildfugl
Lille kålsommerfugl
Okkergul randøje
Stor bredpande
Stor kålsommerfugl
Stregbredpande

Nordisk Lejrskole

Ved Nordisk Lejrskole ligger et markant bakkeparti med overdrevskarakter.

Frem til 2020 blev området græsset med får. Fra 2020 til 2022 er lokaliteten plejet med afbrænding, som har erstattet fåregræsningen. Dette har givet anledning til en mere varieret flora, herunder en væsentlig forøgelse af andelen af blomstrende urter, der understøtter et stigende antal sommerfugle.

Den ophørte græsning gav anledning til en øget tilgroning med gyvel. Da afbrændingerne ikke er varme nok til at beskadige gyvel blev der i vinteren 2021/22 ryddet for gyvel på store dele af arealet. Rydningen har givet en masse jordforstyrrelser og blottet jord, hvilket vurderes at bidrage til en mere varieret flora og plads til jordboende insekter. Der er dog ikke lavet undersøgelser der kan understøtte denne vurdering.

Lokaliteten blev ikke undersøgt i 2014. Der blev i 2018 kun observeret 4 almindelige arter af dagsommerfugle. Derimod blev der i 2022 observeret 12 arter, heraf var de 8 nye for lokaliteten. Blandt de nye arter var bl.a. dukatsommerfugl, grøn køllesværmer samt fempletet køllesværmer der kun er fundet her ud af de 16 udvalgte lokaliteter.

Violetrandet ildfugl har sin eneste kendte bestand i Hillerød Kommune på Skansebakken. Det vurderes at Nordisk Lejrskole på sigt, kan blive en vigtig lokalitet for netop violetrandet ildfugl, og evt. være med til at sikre bestandene og en mulig spredning af arten i Hillerød Kommune. Den øgede blomstring på området inkluderer nemlig også en del almindelig syre, der er værtsplante for netop violetrandet ildfugl.

Grøn køllesværmer og blåhat-jordbi på blåhat. Nordisk Lejrskole d. 27. juni 2022

Nordisk Lejrskole d. 30. juni 2022

Stenholt Mølle-engen

Rigkær med forekomst af den sjældne engblomme, kødfarvet gøgeurt, maj-gøgeurt og skov-gøgeurt. På engen fandtes tidligere en af Nordsjællands største bestande af de 2 orkideer kødfarvet gøgeurt og skov-gøgeurt, de har dog været i nogen tilbagegang grundet tilgroning af kærerne med kær-star. Engblomme synes tillige at være forsvundet fra området. Lokaltiteten blev ikke undersøgt i 2014.

Der blev i 2018 observeret 11 arter af dagsommerfugle mod kun 5 i 2022.

Området er gennem en længere årrække blevet græsset med kvæg. Ved det første besøg på lokaliteten d. 5. juli 2022 kunne det dog konstateres at området ikke var blevet græsset endnu i 2022. Det kunne også konstateres at græsset stod højt, og at arealet umiddelbart havde en mindre andel af blomstrende urter end ved tidligere besøg. Dette kan være en af årsagerne til det markante fald i antallet af sommerfugle.

Lokaliteten besøgt:

D. 5. Juli
og 9. august 2022

Arter observeret i 2022:

Engrandøje
Græsrandøje
Grønåret kålsommerfugl
Lille kålsommerfugl
Stor kålsommerfugl

Lokaliteten besøgt:

D. 25. august 2022

Arter observeret i 2022:

Almindelig blåfugl

Engrandøje

Græsråndøje

Lille ildfugl

Lille kålsommerfugl

Stor kålsommerfugl

Storplettet perlemorsommerfugl

Skorstenen, Nejede Vesterskov

Markant lille grusbakke beliggende i den nordvestligste del af Nejede Vesterskov og delvis bevokset med store fyrretræer og egetræer.

I 2022 blev der fundet 7 arter af sommerfugle, en nedgang fra 10 arter i 2018. Ud af de 7 arter, var 3 nye for lokaliteten. Nedgangen kan delvist skyldes færre besøg til lokaliteten og at det ene besøg der blev lagt, først blev foretaget i slutningen af august.

Store Høj d. 14. juni 2019

Store Høj, Solbjerg Sø

Relativt stort overdrevsareal øst for Solbjerg Sø, der længst mod øst ender ved det lysåbne fortidsminde, Store Høj.

Området er en tidligere grusgrav, hvilket præger landskabet med store terrænvariationer og skråninger. Efter endt råstofgravning blev dele af området bl.a. tilplantet med normannsgraner, der især præger området mellem fortidsmindet og Solbjerg Sø.

Dele af området er under tilgroning med bl.a. havtorn og relativt store bestande af den invasive plante, sildig gyldenris har etableret sig flere steder. Da sildig gyldenris fungerer som nektarplante for guldhale, bør der i den udførte naturpleje tages hensyn til, at denne art ikke udryddes, men på udvalgte arealer får lov til at stå, og hvor det sikres at den ikke spredes yderligere.

Som en del af naturplejen af området er der foretaget mindre rydninger af vedplanter af flere omgange, primært store graner nær Store Høj.

Der har, ligeledes som en del af naturplejen i området, været foretaget forårsafbrænding hvert år fra 2018 til 2022. Afbrændingerne foretages i mosaik, således at der til alle tider altid findes arealer der ikke er blevet brændt. Der er forsøgsvis foretaget afbrænding af mindre partier af havtornnekrat, for at vurdere på, om denne type af naturpleje kan foretages i stedet for rydning/fældning af havtornebuskene. Det vurderes at afbrænding af havtorn til en vis grad kan være med til at mindske krattene og sikre mere lysåbne forhold.

Lokaliteten er med tiden blevet en vigtig lokalitet for sommerfugle og i 2022 blev der observeret 19 arter dagsommerfugle, heraf var 2 nye for lokaliteten - citronsommerfugl og nældesommerfugl.

Afbrænding af Store Høj d. 31. marts 2021

Lokaliteten besøgt:

D. 10., 25. juli,
og 11. august 2022

Arter observeret i 2022:

Admiral
Almindelig blåfugl
Citronsommerfugl
Dagpåfugleøje
Dværdblåfugl
Engrandøje
Græsrandøje
Grønåret kålsommerfugl
Guldhale
Lille ildfugl
Lille kålsommerfugl
Nældens takvinge
Nældesommerfugl
Okkergul randøje
Skovrandøje
Stor kålsommerfugl
Storplettet perlemorsommerfugl
Stregbredpande
Vejrandøje

Lokaliteten besøgt:

D. 22. juni

og 9. august 2022

Arter observeret i 2022:

Admiral

Engrandøje

Græsråndøje

Lille kålsommerfugl

Nældens takvinge

Stor bredpande

Stor kålsommerfugl

Karlebo Overdrev

Overdrevsareal mellem Møllegården og Kulsviervej 25. Området er under tiltagende tilgroning med vedplanter, og med lysninger mellem højere træer flere steder.

Arealet græsses med kvæg. Græsningen er foregået med svingende intensitet gennem de seneste 15 år, hvor dele græsses meget hårdt og andre kun med lavt græsningstryk.

Området er tidligere landbrugsjord. Store dele af området har dog ikke har været dyrket siden starten af 1980'erne, men henlagt uden drift eller med græsning.

Admiral (LA)

Lokaliteten er undersøgt første gang i 2022. Her blev observeret 7 arter af dagsommerfugle. Der er tale om relativt almindelig og talrige arter.

Bilag 1 - Artsoversigt

Oversigt over hvilke arter der er observeret på de enkelte lokaliteter

1: Skansebakken 2: Salpetermosen 3: Lille Lyngby Mose 4: Baunebakken 5: Skovbakken 6: Langebjerg Ås 7: Vittenbjerg 8: Lykesholm 9: Nørresø Mose 10: Hovmosen 11: Holtens Høj 12: Den Nordiske Lejrskole 13: Stenholt Mølle-engen 14: Skorstenen 15: Store Høj 16: Karlebo Overdrev (x = supplerende observationer fra arter.dk, dofbasen eller naturbasen (licens E18/2022))

Art	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
<i>Svalehale - Ikke observeret i 2022 på nogen af lokaliteterne</i>																
Stor kålsommerfugl	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
Lille kålsommerfugl	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Grønåret kålsommerfugl	x	x	x			x	x	x					x		x	
Aurora			x			x		x								
Citronsommerfugl	x		x					x	x							x
<i>Iris - ikke observeret i 2022 på nogen af lokaliteterne</i>																
Sørgekåbe		x														
Dagpåfugleøje	x	x	x		x	x	x	x	x							x
Admiral	x	x	x	x		x		x	x						x	x
Tidselsommerfugl	x	x	x		x	x	x	x								
Nældens takvinge	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	x
Det hvide c	x	x	x					x								
Østlig takvinge		x														
Nældesommerfugl	x		x			x		x								x
Kejserkåbe	x						x									
Storpletet perlemorsommerfugl	x		x		x			x						x	x	
Græsråndøje	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Engstrandøje	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Okkergul randøje	x	x	x		x	x		x	x		x	x			x	
Skovrandøje	x		x				x	x								x
Vejrandøje					x			x								x
Guldhale	x	x	x			x		x								x
Blåhale	x							x								
Det hvide w	x															
Grøn busksommerfugl									x							
Lille ildfugl	x	x	x	x		x		x				x		x	x	
Dukatsommerfugl	x											x				
Violetrandet ildfugl	x															
Dværgblåfugl	x							x			x					x
Skovblåfugl	x		x					x	x							
Rødpletet blåfugl					x	x		x								
Isblåfugl			x													
Almindelig blåfugl	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x	
Stregbredpande	x	x	x	x	x	x		x		x		x				x
Stor bredpande	x	x	x		x			x		x		x				x
Grøn køllesværmer	x			x				x				x				
Fempletet køllesværmer													x			
Sekspletet køllesværmer	x			x				x								
Pimpinelle-køllesværmer				x												
<i>Lille køllesværmer - ikke observeret i 2022 på nogen af lokaliteterne</i>																
Duehale	x								x							

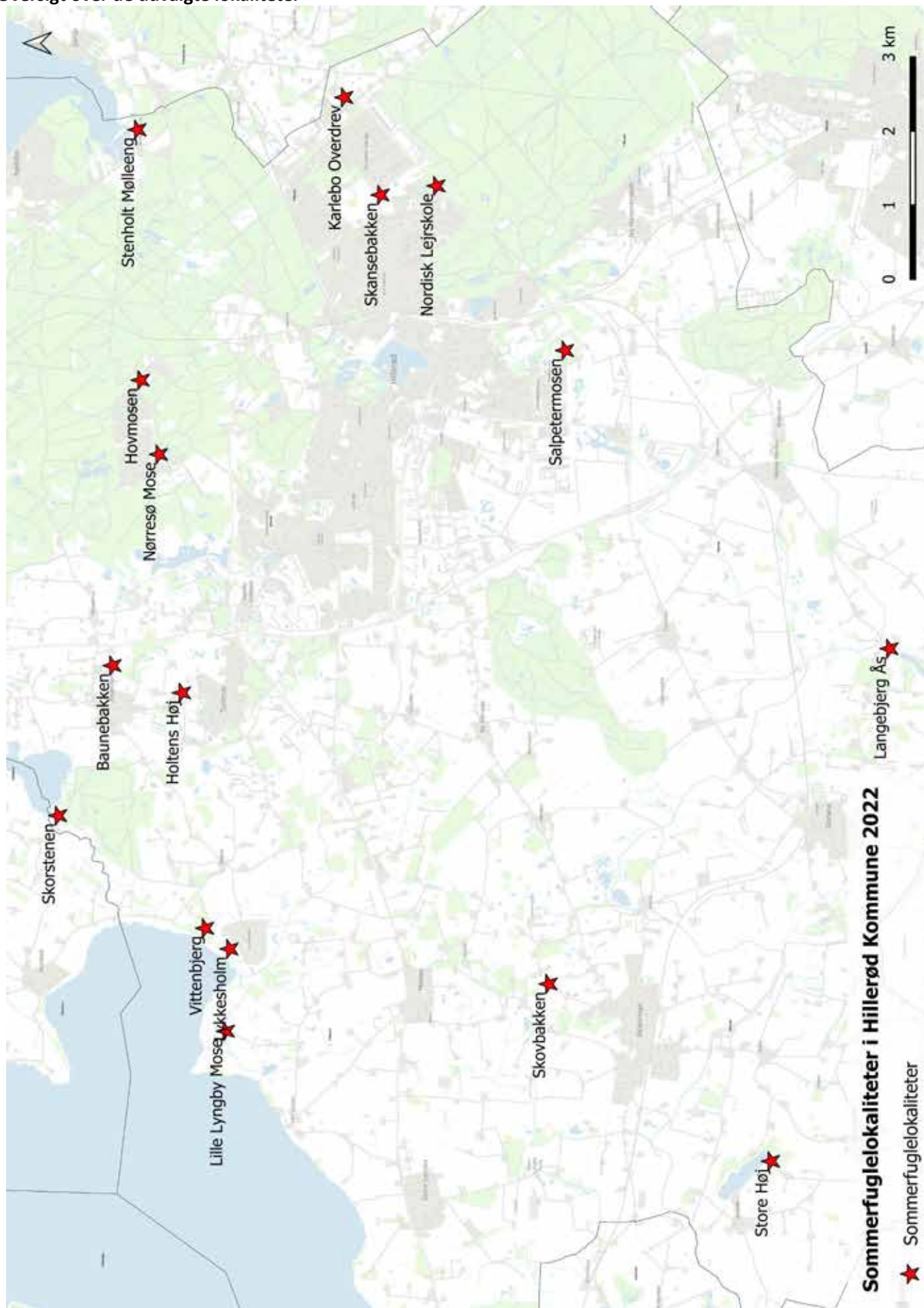
Bilag 2 - datooverblik

Oversigt over hvilke datoer de enkelte lokaliteter er besøgt i 2022

2022	Juni							Juli							August										
	4	16	17	22	23	27	30	5	10	12	18	25	28	31	3	4	8	9	10	11	16	17	23	25	31
1. Skansebakken		x	x	x								x						x	x				x		
2. Salpetermosen											x						x						x		x
3. Lille Lyngby Mose	x														x						x				
4. Baunebakken					x					x			x												
5. Skovbakken						x						x										x			
6. Langebjerg Ås						x							x									x			
7. Vittenbjerg						x											x								
8. Lykkesholm						x					x		x												
9. Nørresø Mose																		x							
10. Hovmosen									x									x							
11. Holtens Høj											x														
12. Nordisk Lejrscole		x		x								x													
13. Stenholt Mølle-engen																		x							
14. Skorstenen																								x	
15. Store Høj									x											x					
16. Karlebo Overdrev																		x							

Kortbilag 1 - udvalgte lokaliteter

Oversigt over de udvalgte lokaliteter

Bilag 3 - Opsamling på tidligere overvågninger

Resumé 2019

I 2019 blev der foretaget undersøgelser og eftersøgninger af dagsommerfugle på 2 lokaliteter - hhv. et fattigkær på hængesæk ved Lystrup Skov og en større overdrevslokali-tet øst for Solbjerg Sø, inklusiv fortidsmindet Store Høj.

Undersøgelsen i 2019, var en udvidelse af 2018. Der

Resumé 2018

I 2018 blev der foretaget undersøgelser af 14 lokalite-ter. 2018 så større fremgang i antal dagsommerfugle, sammenlignet med den seneste undersøgelse fra 2014.

På **Skansebakken** blev der bl.a. observeret violetrandet ildfugl, guldhale og sørgekåbe som nogle af de mest bemærkelsesværdige arter. Her blev der også observeret trækgæsten og aftensværmeren duehale der i 2018 nærmest invaderede Danmark.

På **Lykkesholm** og i **Salpetermosen** blev der ligeledes observeret guldhale. Arten blev dog umiddelbart vurde-ret til at være i mindre tilbagegang i Salpetermosen.

På **Langebjerg Ås** blev der observeret svalehale, hvilket for denne lokalitet var en ny art.

I **Lille Lyngby Mose** blev der registreret en stor bestand af isblåfugl. Her blev den sjældne gæst iris også obser-veret for første gang på lokaliteten.

Køllesværmerne blev observeret med i alt 5 arter i store

Resumé 2014-2017

I 2014 blev der foretaget undersøgelser af 9 lokaliteter der hver blev besøgt 2 gange. I det år, samt de følgende år, blev der fundet flere nye arter på en række lokalite-ter, hvor de ikke tidligere var observeret. Blandt andet de sjældnere: pimpinelle-køllesværmer, isblåfugl og østlig takvinge.

I 2015, 2016 og 2017 blev undersøgelsen hvert år ud-ført, dog mere ekstensivt, og der blev ikke udarbejdet rapporter i de år.

I 2016 og 2017 blev der sat særlig fokus på overvågnin-

blev således gennemført en intensiv undersøgelse af de 2 nævnte lokaliteter. Der blev foretaget minimum 3 besøg for hver af lokaliteterne.

Til sammen foreligger således dybdegående undersø-gelser af i alt 16 lokaliteter for årene 2018 og 2019. Et af højdepunkterne for årets undersøgelser var obser-vationen af dværgblåfugl ved Store Høj. Ved flere af de tidlige sommerbesøg blev op mod 10 individer registre-ret. Derudover blev guldhale og kejserkåbe fundet på lokaliteten.

bestande. Herunder blev den sjældne **pim-pinelle-køllesværmer** fundet på 3 lokaliteter, Baunebakken, Skov-bakken og Vittenbjerg. **Lille køllesværmer** blev fundet både på Baunebakken og Hol-tens Høj.

I 2018 blev overvåg-ningsindsatsen intensiveret. Feltarbejdet omfattede ca. 60 besøg på 14 lokaliteter med naturpleje i Hillerød Kommune. Hver lokalitet blev besøgt mindst 2 gange.

I rapporten i 2018 blev der udarbejdet en artsliste med information om de fundne arter og dertilhørende bille-der, med det formål kort at formidle sommerfuglearter-nes kendetegn, samt delvist levevis og økologi.

gen og registreringer af guldhale i Salpetermosen. Hvert af årene blev mosen besøgt ca. 8 -10 gange i højsæso-nen for guldhale.

I alle årene var der ligeledes særligt fokus på violetran-det ildfugl på Skansebakken.

Der blev i 2014 udarbejdet en rapport: Dagsommerfug-le i Hillerød Kommune 2014. Rapporten er tilgængelig på Hillerød Kommunes hjemmeside www.hillerod.dk, brug søgeordet "dagsommerfugle".